

RIDDERKERK

Kadernota

Begroting 2019

Raad 10 juli 2018

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
2. FINANCIËEL KADER 2019 – 2022	5
<i>Financieel kader 2019 – 2022 .....</i>	<i>6</i>
3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN	7
<i>Algemeen .....</i>	<i>7</i>
<i>Programma 1. Bestuur en (overheids)participatie .....</i>	<i>7</i>
<i>Programma 2. Veiligheid .....</i>	<i>7</i>
<i>Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen .....</i>	<i>7</i>
<i>Programma 4. Economische zaken .....</i>	<i>8</i>
<i>Programma 5. Onderwijs .....</i>	<i>9</i>
<i>Programma 6. Cultuur, sport en groen .....</i>	<i>9</i>
<i>Programma 7. Jeugd .....</i>	<i>10</i>
<i>Programma 8. Welzijn en Zorg .....</i>	<i>10</i>
<i>Programma 9. Werk .....</i>	<i>11</i>
<i>Programma 10. Gezondheid en duurzaamheid .....</i>	<i>11</i>
<i>Programma 11. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen .....</i>	<i>11</i>
<i>Programma 12. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen .....</i>	<i>12</i>
4. (ONVERMIJDELIJK) NIEUW BELEID	13
<i>Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen .....</i>	<i>13</i>
<i>Programma 10 Gezondheid en duurzaamheid .....</i>	<i>13</i>
5. FINANCIËEL TECHNISCHE UITGANGSPUNTEN	14

1. INLEIDING

Voor u ligt de Kadernota 2019-2022. De Kadernota is kaderstellend voor het opstellen van de begroting voor de komende vier jaren. Dit jaar zijn er gemeenteraadverkiezingen geweest. Op het moment van opstellen van de Kadernota is het coalitieakkoord nog niet bekend. Daarom heeft er ook nog geen financiële vertaling van dit coalitieakkoord plaatsgevonden. Dit gebeurt bij de begroting. De Kadernota is dit jaar daarom beperkt en beleidsarm.

Leeswijzer

Deze Kadernota begint met het financieel meerjarenbeeld en de financiële stand van zaken. Daarna een onderdeel met de trends en ontwikkelingen en een aantal onvermijdelijke soms wettelijke ontwikkelingen die extra budget vragen. De Kadernota eindigt met de financieel technische uitgangspunten.

2. FINANCIËEL KADER 2019 – 2022

In het volgende overzicht presenteren wij de financiële stand van zaken voor de periode 2019 tot en met 2022. De basis is het saldo van de begroting (bestaand beleid) tot en met de 1^e tussenrapportage 2018.

Dit jaar heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in maart 2018 een circulaire over de ontwikkelingen van het gemeentefonds uitgegeven.

Hierin zit de financiële vertaling van het regeerakkoord en de programmastart van het Interbestuurlijke Programma (IBP), de prijs- en volumeontwikkelingen (indexeringen) en de gevolgen van de verbreding van de normeringssystematiek ('trap op trap af' systematiek, ofwel het accres).

Het geeft daarmee een geactualiseerd (algemeen) meerjarig financieel beeld voor de gemeente. De voorjaarsbesluitvorming bij het Rijk vindt nog plaats waar gemeenten zoals gebruikelijk in de meicirculaire 2018 over worden geïnformeerd. Net als voorgaande jaren is de meicirculaire van invloed op de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De uitkomsten van de voorjaarsbesluitvorming van het Rijk zullen ervoor zorgen dat de uitkomsten uit de maartcirculaire nog worden bijgesteld. Deze uitkomsten zijn bij het opstellen van deze Kadernota nog niet bekend.

Om toch een beeld te schetsen van de gevolgen van het Regeerakkoord voor Ridderkerk is de maartcirculaire doorgerekend. De uitkomsten hiervan staan in het onderstaande overzicht. Zoals geschreven zijn dit indicatieve cijfers die op basis van de meicirculaire 2018 nog zullen veranderen en zijn daarom niet verwerkt in het financieel kader 2019 – 2022.

Maartcirculaire 2018:	2018	2019	2020	2021	2022
Financiële uitkomsten	470.000	1.029.000	2.237.000	3.218.000	4.462.000

Het in evenwicht brengen van de begroting bereiken wij vooral door bewuste keuzes te maken en ruimte te vinden in bestaande budgetten. Wij blijven vasthouden aan het principe van realistisch ramen waarbij extra aandacht is voor de mogelijkheden tot aframen van budgetten met overschotten bij de rekening en tussenrapportage.

Wij streven naar een reële en een structureel sluitende begroting. Het uitgangspunt in de begroting is dat structurele budgetten ook structureel zijn gefinancierd. Omdat reserves incidenteel van karakter zijn streven wij ernaar om deze niet structureel in te zetten om de begroting in evenwicht te houden. Dit sluit aan op ons gemeentelijk en het provinciaal beleid.

Financieel kader 2019 – 2022

- = nadeel

Omschrijving	Begroting 2019 - 2022			
	2019	2020	2021	2022
Saldo primaire begroting 2018-2021	1.061.500	2.243.000	2.575.800	2.468.500
Jaarrekening 2017 structureel	-843.700	-717.700	-617.700	-617.700
Bijstellingen 1e tussenrapportage 2018	186.200	343.300	-375.900	-360.000
Saldo begroting bestaand beleid	404.000	1.868.600	1.582.200	1.490.800
Trendmatige verhoging OZB	204.000	204.000	204.000	204.000
Inflatie gemeente	-958.000	-958.000	-958.000	-958.000
BAR-organisatie inflatie	-73.800	-73.800	-73.800	-73.800
Start begroting 2019 - 2022 ongewijzigd beleid	-423.800	1.040.800	754.400	663.000
<u>KADERNOTA 2019 - 2022</u>				
Reconstructies wegen kapitaliseren	400.000	350.000	300.000	250.000
DCMR, asbesttaken naar omgevingsdienst	-27.000	-27.000	-27.000	-27.000
Totaal Kadernota 2019 - 2022	373.000	323.000	273.000	223.000
Saldo 2019 -2022 incl. Kadernota	-50.000	1.363.800	1.027.400	886.000

3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Algemeen

De rijksoverheid en decentrale overheden hebben toegewerkt naar een nieuwe manier om samen te werken. De maatschappelijke opgaven bevinden zich niet op het werkkterrein van één overheid en moeten daarom gezamenlijk, in gelijkwaardigheid, worden aangepakt.

De inhoud van het Interbestuurlijk Programma (IBP) komt voort uit het regeerakkoord. Het document wat er nu ligt vormt een programmastart wat de komende maanden wordt uitgewerkt.

Acht inhoudelijke thema's staan de komende jaren centraal:

Schuldenproblematiek, toekomstbestendig wonen, klimaat en energie, participatie en ondersteuning, migratie en integratie, vitaal platteland, regionale economie en vernieuwing in het openbaar bestuur.

Op al deze thema's zal er van overheden landelijk, regionaal en lokaal inzet gevraagd worden. Om met deze thema's aan de slag te kunnen gaan, zal de Algemene Uitkering worden verhoogd. Deze verhoging wordt waarschijnlijk niet gelabeld aan de programma's en is niet toe te wijzen aan intensivering of acres voor bestaande beleidsterreinen of de acht nieuwe programma's. De gemeente is zelf aan zet om te bepalen hoe zij het geld uit de Algemene Uitkering in wil zetten.

De komende maanden zal er meer duidelijkheid komen over de inhoud van de acht thema's. We zullen dan keuzes moeten maken hoe de gemeente hier op inzet en welke middelen we hiervoor beschikbaar stellen.

Programma 1. Bestuur en (overheids)participatie

Bestuur

In de openbare ruimte worden steeds vaker verplaatsbare verkiezingsborden zogenaamde Trotters gebruikt. De borden zorgen voor een opgeruimde aanblik van het openbaar gebied en kunnen op vrijwel iedere ondergrond worden geplaatst. De borden moeten per verkiezingsmoment worden gehuurd. Onderzocht wordt wat de (financiële) voor- en nadelen van verplaatsbare borden zijn.

Burgerzaken

Parallel aan het opstellen van de begroting 2019 wordt een voorstel voor de raad uitgewerkt hoe om te gaan met de afname van de leges in de gemeentebegroting. Naast de verwachte afname van klantcontacten bij reisdocumenten zien wij ook een toename van werkzaamheden bij Burgerzaken. Deze werkzaamheden zijn het gevolg van landelijke ontwikkelingen, zoals de komst van wetgeving over het tegengaan van huwelijksdwang, verhoogde aandacht voor de kwaliteit van de basisregistratie personen en een toename van complexiteit van dossiers.

Programma 2. Veiligheid

Omgevingswet

In 2017 heeft de Tweede Kamer besloten om de inwerkingtreding van de Omgevingswet uit te stellen naar 2021. De oorspronkelijke datum verschuift hiermee 1,5 jaar. Wij hebben de uitvoering van het programma daarop aangepast door onze opgave opnieuw te plannen over deze langere periode.

Ondermijning. Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob)

Ondermijning van de rechtsstaat is een urgent onderwerp. Onder- en bovenwereld zijn fors met elkaar verweven. Criminelen beschikken over illegaal vermogen, waardoor economische en sociale macht- en invloedposities ontstaan. Dit heeft een ondermijnend effect op de samenleving. Een belangrijk preventief instrument in de aanpak van ondermijning is de Bibob-toets. Deze toets wordt al jaren gebruikt in Ridderkerk.

Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen

Nieuwe mobiliteit

De manier waarop mensen zich kunnen verplaatsen verandert momenteel snel. Er komen nieuwe vormen van vervoer beschikbaar of nieuwe vormen van vervoer zijn in ontwikkeling. Het is deels nog onzeker wat hiervan de gevolgen zijn voor Ridderkerk en hoe de gemeente met deze ontwikkelingen

moet omgaan. Mogelijk bieden deze ontwikkelingen kansen om het mobiliteitssysteem aantrekkelijker, slimmer en duurzamer te maken. Voorbeelden zijn: elektrische auto's en fietsen, deelauto's/-fietsen snellaadvoorzieningen, zelfrijdende auto's, thuiswerken etc.

Duurzame Mobiliteit en CO2 reductie

Rijk en regio hebben afgesproken een Korte Termijnaanpak Slimme en Duurzame Mobiliteit op te stellen. Deze aanpak heeft als doel het spitsverkeer en de CO2-uitstoot te verminderen. De Verkeersonderneming werkt in 2018 een aanpak uit voor de komende jaren. Hierbij kan o.a. worden gedacht aan het aantrekkelijk maken van fiets en openbaar vervoer en aan het stimuleren van duurzaam reisgedrag. De MRDH heeft een advies laten opstellen over het verminderen van de CO2-uitstoot van het verkeerssysteem. Dit advies doet voorstellen voor een aantal concrete maatregelen. In 2018 zal de MRDH dit advies vertalen naar een plan van aanpak en naar afspraken tussen MRDH en gemeenten.

Meerjaren Investering Ruimte en Transport. MIRT (pre)verkenningen Oeververbindingen Rotterdam

In 2018 voeren Rijk, MRDH en Rotterdam een preverkenning uit naar oeververbindingen in de regio Rotterdam. De gemeente is betrokken bij deze preverkenning. Afhankelijk van de uitkomst van de preverkenning neemt de minister eind 2018 een besluit om een verkenning te starten. Nog niet zeker is of de verbinding Ridderkerk – Krimpen aan den IJssel ook onderdeel zal zijn van die preverkenning.

Ontwikkelingen Openbaar Vervoer

De gemeente werkt momenteel samen met RET en MRDH plannen uit voor het OV in Ridderkerk. Hierin wordt o.a. onderzocht wat in Ridderkerk de mogelijkheden zijn voor HOV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer). Zo goed als zeker is dat Qbuzz over de Rotterdamseweg zal gaan rijden met een R-net lijn tussen Alblasterdam en Kralingse Zoom. R-net staat voor snelle betrouwbare buslijnen met veel vertrekmogelijkheden (hoge frequenties) en voor aantrekkelijke voertuigen en haltes. Op regionaal niveau vinden er onderzoeken en uitwerkingen plaats.

Personenvervoer over water

Onder andere MRDH en Provincie hebben gewerkt aan een visie op personenvervoer over water. In 2018 wordt deze visie verder geconcretiseerd. De visie heeft ook betrekking op de Waterbus en Driehoeksveer in Ridderkerk. Rond 2022 moet een groot deel van het vervoer over water opnieuw worden aanbesteed, en ruim voor die tijd moet duidelijk zijn wat de gewenste ontwikkeling is voor alle betrokkenen.

Vrachtwagen parkeren

Het parkeren van (vracht)auto's op bedrijventerreinen wordt nijpend. Veel aandacht (controle en handhaving) is er al om overlast van vrachtauto's te voorkomen. Parkeergelegenheid voor personenauto's blijft echter achter en leidt ook tot overlast. Om, met name, bedrijventerrein Donkersloot goed bereikbaar en leefbaar te houden is het wenselijk om extra parkeerplaatsen aan te leggen.

Beheerplannen openbare ruimte

In 2018 worden de beheerplannen voor de openbare ruimte geactualiseerd. De actualisatie is noodzakelijk vanwege aangescherpte wet- en regelgeving, kwaliteitseisen en areaal uitbreiding/herijking.

Programma 4. Economische zaken

Centrumontwikkeling

De winkelleegstand in het Winkelhart van Ridderkerk is naar verwachting deels structureel als gevolg van het veranderde winkellandschap, verandering van functie is om die reden plaatselijk gewenst. Tegelijkertijd is het centrum van Ridderkerk het hart van de gemeente. Ingrijpen is omwille van de levendigheid en identiteit van de gemeente noodzakelijk. Door middel van een integrale aanpak en in samenwerking met de vastgoedeigenaren moet de komende jaren gewerkt worden aan het wijzigen en toevoegen van functies in het centrum om het doel te bereiken.

Bedrijventerreinen van de toekomst

Ridderkerk heeft met Cornelisland en Nieuw-Reijerwaard nieuw uit te geven bedrijventerreinen. Tegelijkertijd beschikt de gemeente over bedrijventerrein Donkersloot. Er zijn de komende jaren gerichte investeringen nodig om het bedrijventerrein Donkersloot aantrekkelijk te houden voor ondernemers. Daarnaast kan worden nagedacht over de rol van het bedrijventerrein in het kader van duurzaamheid en werkgelegenheid. Donkersloot leent zich fysiek voor de grootschalige uitrol van

zonnepanelen. Daarnaast kan de werkgelegenheid middels het toevoegen van innovatieve activiteiten worden geïntensiveerd.

Bedrijfslocaties

Naast het centrum behoren ook de drie grote wijkwinkelcentra tot het kernwinkelgebied van Ridderkerk. De wijkwinkelcentra blijven naar verwachting belangrijke winkellocaties waarbij bereikbaarheid en functiemenging belangrijke thema's zijn. Daarnaast is de opkomst van webwinkels een belangrijke trend die enerzijds tot meer binnenstedelijke logistieke stromen en daarnaast tot nieuwe vestigingsverzoeken van de webwinkeliers leidt.

Concessieovereenkomsten levering gas en elektriciteit Stedin

Stedin heeft bij de gemeente aangegeven de huidige concessieovereenkomsten per contractuele einddatum (30 april 2020) op te zeggen. Daardoor vervalt de vergoeding, die door Stedin aan de gemeente wordt uitgekeerd per 1 mei 2020. Dit heeft structurele gevolgen voor de begroting vanaf 2020. Dit levert in de toekomst ook voordelen op in de investeringen en projecten, omdat onder voorwaarden (een deel van) de kosten voor het verplaatsen of vernieuwen van kabels en leidingen voor rekening komen van Stedin. Gevolg is dan lagere kapitaallasten of een gunstiger resultaat op de projecten. De voor- en nadelen zijn nu nog niet te kwantificeren.

Programma 5. Onderwijs

Onderwijshuisvesting

De VNG heeft een ingrijpende wijziging van de modelverordening onderwijshuisvesting 2019 doorgevoerd. De wijziging heeft betrekking op de aangepaste (kwaliteits)normen voor onderwijshuisvesting en de daaraan gekoppelde investeringsbedragen. De VNG houdt rekening met een toename van de kosten van aankomende projecten met 40%. Het is aan de raad om te besluiten of deze wijzigingen in de eigen verordening worden doorgevoerd.

Onderwijsachterstandenbeleid

Het Rijk heeft aangekondigd dat de OAB middelen, die gemeenten en scholen ontvangen, vanaf 2019 via een nieuwe verdeelsleutel verstrekt gaan worden. Hiervoor heeft het CBS nieuwe verdeelcriteria in concept opgesteld en in vijf varianten aangegeven hoe de verdeelsleutel toegepast kan worden en welke gevolgen dit heeft voor gemeenten. De verwachting hierbij is dat het OAB-budget van de gemeente Ridderkerk zal gaan stijgen, met hierbij de opdracht om voor alle doelgroepkinderen volgens de nieuwe criteria een voorschools aanbod te doen en dit uit te breiden naar 16 uur per week.

Programma 6. Cultuur, sport en groen

Media, Bibliotheekwerk

De bibliotheek AanZet maakt een visie op de gewenste bibliotheekdienstverlening in Ridderkerk inclusief toekomstbestendige locatie in het centrum.

Lokale omroep

De Stichting Lokale Omroep Ridderkerk, Organisatie van Lokale Omroepen Nederland (OLON) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten werken aan de vorming van streekomroepen.

Cultureel Erfgoed

Landelijk zien we de wens om erfgoed (archeologie en cultuurhistorie) in aanloop naar de nieuwe Omgevingswet steeds meer te betrekken in integrale gebiedsontwikkelingen/gebiedsvisies. Dit houdt verband met het naar voren brengen van de geschiedenis en de identiteit van een gebied. Gemeenten en ontwikkelaars gebruiken dit om een onderscheidende ontwikkeling neer te zetten en zich te profileren. Dit hangt ook samen met het landelijk streven om erfgoed nog volwaardiger onderdeel te laten zijn van de fysieke leefomgeving en verbindingen te leggen met andere beleidsvelden.

Duurzaamheid is een thema dat ook in monumentenland steeds relevanter wordt.

Duurzaam bouwen en monumentenzorg lijken met elkaar in tegenspraak en vaak moet er naar slimme oplossingen gezocht worden om verduurzaming mogelijk te maken. Vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed wordt hiernaar onderzoek gedaan. Dit thema zal in de toekomst een steeds groter onderdeel gaan uitmaken van de gemeentelijke monumentenadvisering.

Programma 7. Jeugd

Vanaf 2019 wordt de gemeente geconfronteerd met een aantal wetswijzigingen op het gebied van de jeugdzorg, waarvan de financiële gevolgen nog ongewis zijn. Het betreft wijzigingen ten aanzien van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), het woonplaatsbeginsel Jeugdwet en het Besluit verplichte Meldcode.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

De gemeente wordt met ingang van 2019 verantwoordelijk voor de uitvoering van het RVP. Momenteel wordt deze taak nog uitgevoerd door St. CJG Rijnmond. Hoofdzakelijk bestaat het RVP uit het toedienen van vaccinaties en bijbehorende werkzaamheden zoals het verzorgen van de communicatie en voorlichting over het RVP. Verwacht wordt dat de gemeente via het gemeentefonds middelen voor deze taak zal ontvangen.

Woonplaatsbeginsel

In de Jeugdwet bepaalt het woonplaatsbeginsel (de gemeente waar de ouder met gezag woont) wie de verantwoordelijke gemeente is voor een jongere. Sinds de start van de Jeugdwet in 2015 is er veel discussie over dit begrip. Verwacht wordt dat per 1 januari 2019 een wettelijke vereenvoudiging van het woonplaatsbeginsel in gaat. De wijziging in het woonplaatsbeginsel Jeugdwet heeft een effect op de Rijksbijdrage. Wij verwachten een neutraal tot klein positief beeld.

Meldcode

De verplichte meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld wordt nog onvoldoende goed toegepast. Daarom is het Besluit verplichte Meldcode aangepast. De nieuwe meldcode gaat in op 1 januari 2019 en zal de professionals beter in staat stellen te beoordelen of sprake is van dusdanig ernstig huiselijk geweld of ernstige kindermishandeling, dat melden bij Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (VTRR) noodzakelijk is. Hierdoor wordt de rol van Veilig Thuis versterkt en uitgebreid. Naar verwachting zal dit leiden tot een toename van de kosten bij Veilig Thuis. Aangezien Veilig Thuis gesubsidieerd wordt door de gemeentes, zal dit een nog onbekende toename van de kosten voor Ridderkerk betekenen.

Toename zorgvraag

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeentes verantwoordelijk voor de Jeugdzorg (de transitie). Door de Jeugdzorg dichter bij de cliënt te organiseren, is de verwachting dat de zorgvraag afneemt (transformatie). De gedachte hierbij is dat de gemeentes problemen bij jongeren eerder op het spoor kunnen komen, waardoor er meer preventieve en goedkopere hulp kan worden ingezet, waardoor de duurder zorgvraag zal verminderen. Een evaluatie van de Jeugdwet wijst uit dat de transitie goed is gelukt, maar dat de transformatie nog vorm moet krijgen. In Ridderkerk is het beeld dat de jeugdigen de wijkteams weten te vinden waardoor de zorgvraag sterk toeneemt. Met deze toename van de zorgvraag neemt de werkdruk toe en nemen ook de inkoopkosten toe. In onze regio wordt sinds 1 januari 2018 gewerkt met een nieuw, resultaatgericht inkoopstelsel, wat een drastische verandering in de keten teweegbrengt. Ook het resultaatgericht inkopen dient ertoe om de zorgkosten terug te dringen. Echter, omdat het inkoopstelsel nog maar net geïmplementeerd is en er nog sprake is van kinderziektes, is van een afname van de zorgkosten nog geen sprake. Door toepassing van het vereveningsmodel wordt het zichtbare effect van de oplopende zorgkosten voor Ridderkerk enigszins afgezwakt. Verwacht wordt dat de zorgkosten de komende jaren zullen blijven toenemen, totdat de transformatie haar werk gaat doen en dat er dan een verlaging ingezet zal worden.

Programma 8. Welzijn en Zorg

Tarieven Wmo

Het lage btw-tarief van 6% wordt in 2019 verhoogd naar 9%. Dit geldt waarschijnlijk ook voor de Wmo hulpmiddelen. Daarnaast is per 1 maart 2019 de eerste indexatie van de nieuwe contracten rond hulpmiddelen aan de orde. De financiële consequentie van deze indexering kan pas berekend worden zodra het indexcijfer van de CBS Index voor consumentenprijzen bekend is. Wij stimuleren inwoners om langer zelfstandig thuis te blijven wonen. Omdat er echter onvoldoende levensloopbestendige woningen beschikbaar zijn, verwachten we meer aanvragen voor grote woningaanpassingen.

WMO - van eigen bijdrage naar abonnementstarief

In het regeerakkoord staat het voornemen om van de Wmo eigen bijdrage een zogeheten abonnementstarief te maken waarbij iedere zorggebruiker (ongeacht inkomen en zorg afname) een vast tarief

gaat betalen. Hierdoor kan het voor veel huishoudens financieel aantrekkelijker worden om voorzieningen via de Wmo te laten verlopen. Dit kan een stijging in het aantal aanvragen en toekenningen tot gevolg hebben.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang zijn nu nog taken van de 42 centrumgemeenten. Rotterdam is centrumgemeente voor onder andere Ridderkerk. Per 1 januari 2020 worden de middelen voor Beschermd Wonen (en mogelijk die van Maatschappelijke Opvang) uitgekeerd aan alle gemeenten volgens een nieuw objectief verdeelmodel. Over de financiële consequenties is op dit moment nog geen duidelijkheid. Intussen wordt in regionaal verband wel nagedacht over manier waarop de uitvoering na 2019 plaats zal moeten vinden.

Programma 9. Werk

Loondispensatie in plaats van loonkostensubsidie

In het Regeerakkoord staat dat de loonkostensubsidie zal worden vervangen door de loondispensatie. Nu kan de gemeente mensen met een arbeidsbeperking aan werk helpen, door hun werkgever loonkostensubsidie te geven. De regering wil dit per 1 juli 2019 vervangen door loondispensatie. Bij loondispensatie hoeft de werkgever minder loon aan de werknemer te betalen, ter compensatie van de verminderde productiviteit van de werknemer. De werknemer krijgt dan een aanvullende uitkering. Door deze vereenvoudiging voor werkgevers, wordt verwacht meer werkgevers te stimuleren om mensen met een arbeidsbeperking in dienst te nemen.

De Participatiewet zal aan deze wijziging worden aangepast. Dat betekent dat ook de gemeente haar (uitvoerings)beleid zal aanpassen in 2019. Hoe de wijziging er precies uit gaat zien en wat de financiële consequenties ervan zullen zijn, is nog onbekend.

Vergunninghouders en bijstand in natura

In het regeerakkoord is aangegeven dat de bijstandsverlening aan vergunninghouders moet worden gewijzigd. De vaste lasten moeten worden doorbetaald en de vergunninghouder houdt zakgeld over. Ook de inrichting van een woning moet anders worden georganiseerd: de vergunninghouder moet worden ontzorgd. Als er nieuwe wetgeving is, kan worden bepaald wat de gevolgen zijn op het beleidsterrein Participatiewet, minimabeleid en de uitvoering.

Programma 10. Gezondheid en duurzaamheid

Duurzaamheid

De afspraken op het terrein van klimaat en energie worden verankerd in een klimaatwet. De uitvoering hiervan begint in 2019. De klimaatwet moet concrete afspraken over CO₂-reductie bevatten. Gemeenten krijgen een actieve regierol en daardoor invloed. Dit betekent onder andere dat de gemeente plannen moeten opstellen om te komen tot een veilige, betrouwbare, schone, betaalbare en duurzame lokale energievoorziening. Dit vraagt om veel technische analyses van woningen, wijken, de ondergrond en openbare ruimte, in gesprek zijn met inwoners en bedrijven, bodemanalyses, (regionale) kansen in beeld brengen enzovoorts. Vanuit de rijksopgave is het maken van dit plan een grote, niet te onderschatten taak die in 2021 gereed moet zijn. De plannen moeten bovendien regionaal afgestemd worden.

Programma 11. Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Omgevingsvisie/gebiedsvisies

De Omgevingsvisie, de gebiedsvisies P.C. Hoofdstraat en Plein Oost zijn vastgesteld. De verdere uitwerkingen van de gebiedsvisies zullen in de komende periode hun beslag krijgen.

Regionale woningbouwafspraken

De regionale woonvisie dateert van 2014 en de regionale afspraken gelden tot 2020. In 2017 heeft een actualisatie van de afspraken plaatsgevonden om te kunnen bepalen of de samenwerkende gemeenten nog op koers liggen gezien de grote veranderingen op de woningmarkt.

Uit de actualisatie is gebleken, dat er een herijking van de regionale afspraken gewenst is. Daarvoor is begin 2018 nader onderzoek gestart. Uit het onderzoek zal moeten blijken waar herijking gewenst is. De inzet is om na de zomer 2018 zo snel mogelijk te komen tot herijking van de regionale afspraken.

Programma 12. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

BTW -sportvrijstelling

De BTW -sportvrijstelling moet als gevolg van Europese BTW -richtlijnen per 1 januari 2019 worden aangepast. Het is duidelijk dat deze aanpassing gevolgen heeft voor gemeenten en sportverenigingen. Op dit moment is nog weinig bekend over compensatieregelingen. Op basis van de beschikbare informatie lijkt het er op dat maximaal 17,5% van alle 21% BTW wordt vergoed. De omvang van dit risico is nog niet becijferd vanwege de omvang van de werkzaamheden die hiervoor uitgevoerd moeten worden.

4. (ONVERMIJDELIJK) NIEUW BELEID

In deze paragraaf is het beleid beschreven dat vooral door externe, meestal wettelijke onvermijdelijke ontwikkelingen op ons af komt en waaraan financiële consequenties zijn verbonden.

Programma 3. Verkeer, vervoer en wegen

Onderwerp: Planmatig onderhoud openbare ruimte

Wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijven voor dat een groot deel van het planmatig onderhoud moet worden geactiveerd op de balans. Dit betekent een administratieve verschuiving van begrotingsbudget naar investeringskrediet. Dit levert een voordeel op van € 400.000 in 2019 afnemend naar € 250.000 in 2022.

Programma 3	2019	2020	2021	2022
Lasten	€ 400.000	€ 350.000	€ 300.000	€ 250.000

Programma 10 Gezondheid en duurzaamheid

Onderwerp: Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond (DCMR)

De wettelijke eis om het asbesttoezicht neer te leggen bij een omgevingsdienst (DCMR) is bedoeld om het toezicht te intensiveren. Er wordt zogenaamd ketentoezicht toegepast. Dat betekent dat het asbest wordt gevolgd van sloop tot stort. Het budget voor het Werkplan Ridderkerk wordt per 2019 structureel opgehoogd met € 52.000, € 25.000 van deze kosten kan worden gecompenseerd door het detacheren van de asbestdeskundige binnen de BAR-organisatie bij de DCMR. Dit levert een voordeel ten aanzien van de bijdrage aan de BAR-organisatie.

Programma 10	2019	2020	2021	2022
Lasten	- € 52.000	- € 52.000	- € 52.000	- € 52.000
Baten	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000

5. FINANCIËEL TECHNISCHE UITGANGSPUNTEN

Investerings 2019-2022

Voor de begroting 2019 wordt volgens de nota Activabeleid 2016 een investeringslijst 2019-2022 opgesteld. Een realistische planning van deze investeringen moet leiden tot een evenwichtige spreiding over de planperiode. De onontkoombaarheid van een investering in een bepaald jaar moet worden aangetoond. De kapitaallasten zijn gerekend vanaf 1 januari van het jaar ná oplevering van de investering.

Prijstijging op uitgaven

De indexering - inflatie komt uit op 2,3% voor het begrotingsjaar 2019. Dit is gebaseerd op de prognoses van het Centraal Plan Bureau in het jaarlijks Centraal Economisch Plan 2017 uit maart 2018. Voor het meerjarenperspectief (2020-2022) wordt uitgegaan van constante prijzen (geen indexering).

Indexering tarieven

Belastingen en heffingen worden conform het tarievenbeleid met de inflatie gecorrigeerd.

Algemeen uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene uitkering in de begroting 2019 wordt berekend op basis van de meicirculaire 2018.

Gemeenschappelijke regelingen – indexering begroting 2019

Op 9 januari 2018 hebben wij ingestemd met de door de Kring van gemeentesecretarissen voorgestelde financiële kaders voor de op te stellen begrotingen door gemeenschappelijke regelingen VRR, OGZ-RR, DCMR en GRJR. Dit houdt een inflatiecorrectie in van 2,6% (inclusief nacalculatie over de jaren 2015-2017).

Voor de MRDH geldt een afwijkend percentage. Regio Haaglanden coördineert de indexering van de inwonersbijdrage aan het programma Economisch Vestigingsklimaat. Deze indexering uit op 3,8 % voor loonkosten en 2,2% voor de materiële kosten. De bijdrage per inwoner neemt per saldo toe met 2,79% van € 2,51 tot € 2,58.

Algemene reserve

In Nota Reserves en Voorzieningen Ridderkerk 2016 - 2019 is als ondergrens van de algemene reserve € 20 miljoen opgenomen.

Rente

Marktrente financieringstekort

De marktrente voor het te berekenen financieringstekort wordt gebaseerd op de rente per 28 maart 2017 van een 20-jarige lening met jaarlijkse aflossing: 1,5%.

Rente grondexploitaties

In de Meerjarenprognose grondexploitaties (MPG) van maart 2018 zijn de laatste voorschriften uit BBV toegepast. Op basis van berekening in jaarrekening 2017 is in het MPG 2018 1,65% rente toegerekend aan de grondbedrijfcomplexen.

Dividend

Voor de ramingen van dividend wordt uitgegaan van het gemiddelde van dividendopbrengsten van de voorgaande 3 jaar.

Gevolgen van een eventuele verkoop van de aandelen Eneco zijn niet in de begroting verwerkt.

Financieel toezichtkader van de provincie

In de begrotingscirculaire in 2019 hebben Gedeputeerde Staten de volgende uitgangspunten aangegeven waar de begroting 2019 aan moet voldoen om voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

1. De begroting 2019 moet structureel en reëel in evenwicht zijn of de meerjarenraming moet aannemelijk maken dat dit evenwicht in 2022 uiterlijk tot stand wordt gebracht.
2. De vastgestelde jaarrekening 2017 en de begroting 2019 moeten uiterlijk vóór 15 juli en vóór 15 november aan Gedeputeerde Staten te zijn toegezonden.

Naast deze uitgangspunten geldt ook dat de jaarrekening 2017 structureel en reëel in evenwicht moet zijn. Als dit niet het geval is, zal het structureel tekort worden betrokken bij het onderzoek van de be-

groting 2019. Dat betekent dat in de jaarrekening inzicht moet worden gegeven in het structurele en incidentele aandeel van het rekeningresultaat.

Met het 'structureel en reëel evenwicht' in bovenstaande punten wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten zijn gedekt door structurele baten. Reëel houdt in dat sprake is van volledige, realistisch en haalbare ramingen.